

Verslag bewonersavond erfgoedvisie, 12 juli 2022.

De eerste inloopavond voor de nieuwe Erfgoedvisie van de gemeente Vught was op 12 juli in DePetrus. Inwoners en andere belanghebbenden konden hun opvattingen en ideeën over erfgoed delen, aangeven wat ze van het huidige erfgoedbeleid vinden en hun wensen opperen voor het erfgoedbeleid in de toekomst.

Wat is er opgehaald?

Wat is de waarde van erfgoed?

Uit de gesprekken bleek dat inwoners erfgoed op verschillende wijze waarderen. Zo werd erfgoed bestempeld als een zichtbaar en herkenbaar onderdeel van het collectief geheugen. Erfgoed wakkert een prettig “gevoel van thuiskomen” aan en leert ons om zuinig te zijn op de gedeelde historie. De nadruk lag hier op de eigenschap van erfgoed als collectief goed. Het brengt mensen samen.

Ook werd verteld over de waarde van erfgoed als bron van verhalen om mee te nemen in de toekomst. Aan de hand van herinneringen kunnen we als gemeenschap verder bouwen. De stemming was eensgezind: zonder erfgoed tasten we in het duister. Een voorbeeld wat hierbij werd genoemd was Nationaal Monument Kamp Vught, een plek die herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog in Vught in stand houdt. “Als we niet leren van het verleden kunnen historische verschrikkingen weer opnieuw gebeuren onder onze ogen”, aldus een inwoner.

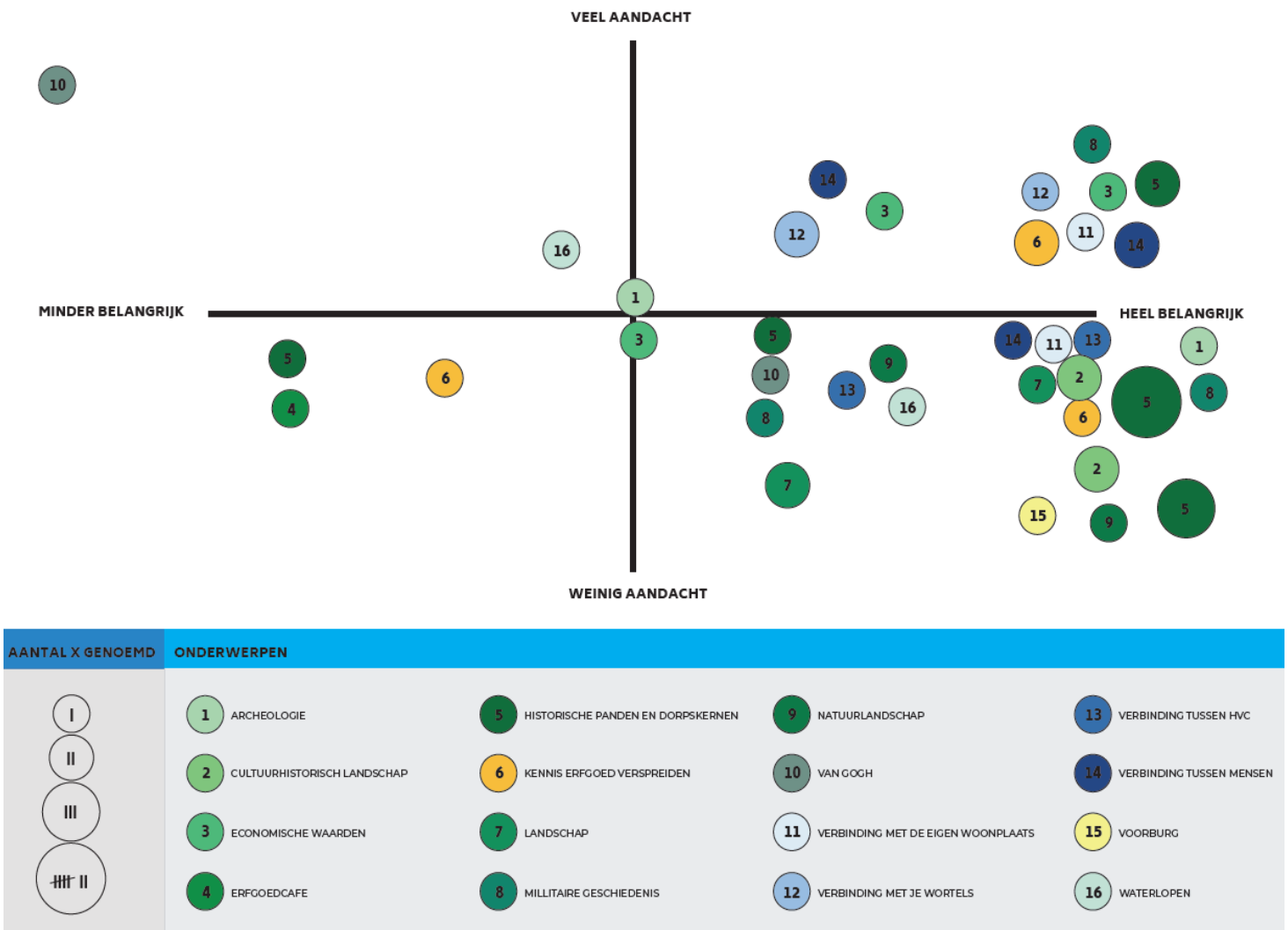
Tijdens de avond zijn mooie gesprekken ontstaan over de uiteenlopende waarden van erfgoed. Het verleden wordt door de Vughtenaren beschouwd als essentieel goed voor het leven, zowel op persoonlijk niveau als op collectief niveau. “Als de mens een verhaal is, moet je hem voeden met oude en nieuwe verhalen over de locatie/context waarin hij leeft. Dat geeft betekenis aan het leven.”

Persoonlijke betekenis van erfgoed

Erfgoed heeft voor ieder mens een andere betekenis. Tijdens de bewonersavond zijn we hierover in gesprek gegaan. Voor veel inwoners zorgt erfgoed voor een gevoel van “trots op mijn roots”. Aan de hand van erfgoed “weet je waar je wortels steken”. “Erfgoed is belangrijk voor de bewustwording van toekomstige generaties”. Hiermee geven de bewoners aan dat lokaal erfgoed een belangrijke waarde is van het verleden voor het heden en de toekomst. Tenslotte werd gesproken over de esthetische waarde van erfgoed. Zo benadrukte een inwoner dat erfgoed “Helvoirt mooier maakt” en dat er kansen voor toerisme liggen. Een ander noemde het belang om de “sociaal-culturele waarden van gebouwen” als erfgoed te erkennen.

Welk erfgoed vindt u belangrijk en wordt hier voldoende aandacht aan besteed?

De inwoners kregen de mogelijkheid om zich uit te spreken over het belang van verschillende erfgoedonderwerpen en de mate waarin de gemeente hier aandacht aan geeft. Dat deden ze door het plakken van kaartjes op een zogenaamde erfgoedmatrix (fig. 1) om inzichtelijk te maken welk erfgoed 'leeft' bij de bewoners.

Figuur 1: Matrix bewonersavond Vught

Tips en Tops

Tips: Wat kan de gemeente beter doen voor het erfgoed van Vught, Helvoirt en Cromvoirt?

- Meer inzetten op lokale kennis en expertise
- Meer inzetten op een integrale aanpak voor de verduurzaming van monumenten in het erfgoedbeleid.
- Meer focus op bescherming en behoud is wenselijk.
Veel erfgoed is in het verleden onder de sloophamer verdwenen. Specifiek werden boerderijen, landerijen, oude verbindingswegen, begraafplaatsen, cultuurlandschappen en erfgoed jonger dan 1965 benoemd als erfgoed dat nog onvoldoende beschermd is.
- Meer historische panden herbestemmen.
Dit zou volgens de bewoners eerder al succesvol zijn gedaan in de Sint Petruskerk. Hier werden nieuwe functies toegewezen aan het fysieke kerkgebouw, terwijl de oorspronkelijke betekenis van de plek werd gerespecteerd. De mogelijk toekomstige noodzaak om de Oude Nikolaaskerk te Helvoirt te hergebruiken werd ook besproken.
- Het publieke draagvlak van erfgoed te verbeteren. Educatie en digitale media worden gezien als effectief middel om erfgoed meer onder de aandacht bij de jeugd te brengen.

Verder vinden bewoners dat er meer aandacht moet komen voor (het behoud van) de historische panden en dorpskernen en (cultuurhistorische) landschappen. Ook kan er meer aandacht worden besteed aan erfgoed dat zorgt voor een eenheid scheppende verbinding tussen Helvoirt, Vught en Cromvoirt. Zorgpark Voorburg, een regelmatig besproken onderwerp op de avond, werd ook hier genoemd als plek die niet hoog genoeg op de erfgoedagenda van de gemeente Vught staat.

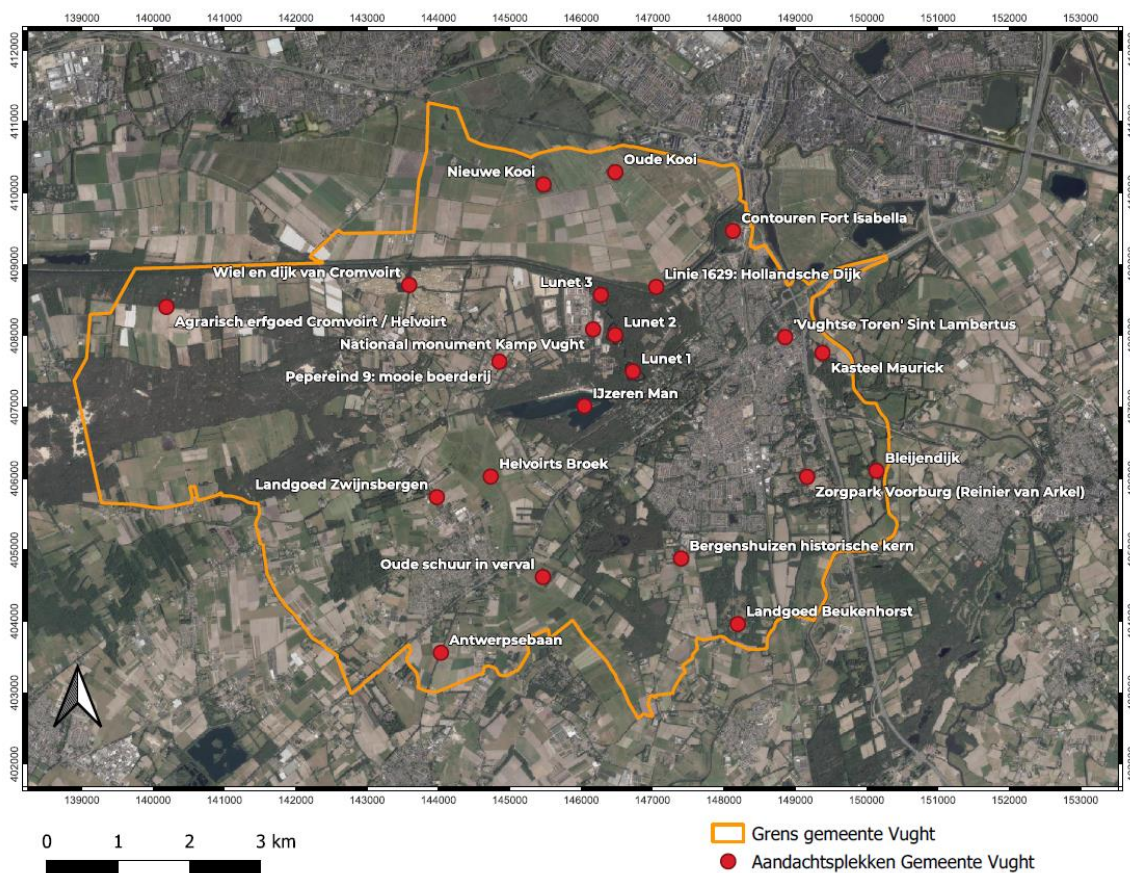
TOP: Wat is het belangrijkste erfgoed van Vught?

Op de avond werd de inwoners gevraagd wat zij het meest waardevolle erfgoed vinden.

- Het militaire erfgoed wordt beschouwd als zeer belangrijk.
- Het Kasteel Maurick werd specifiek genoemd vanwege de rol van het kasteel in de vroege geschiedenis van Vught. Kasteel Maurick had een belangrijke functie in de 80-jarige oorlog en de Linie 1629, wat door velen beschouwd wordt als kenmerkend en belangrijk voor Vught.
- De Lunetten worden ook gezien als belangrijke restanten van de lokale militaire geschiedenis. De Lunetten worden gezien als de “groene parels in een gebouwd gebied”.
- De Tweede Wereldoorlog heeft een grote impact gehad op de ontwikkeling van Vught in de 20^e eeuw. Er zijn dan ook veel plekken die herinneren aan deze periode. De inwoners benadrukten de waarde van plekken waar de gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog kunnen worden herinnerd en herdacht, zoals Nationaal Monument Kamp Vught en de IJzeren Man.

Erfgoed op de kaart

Bewoners konden op een kaart aangeven wat voor hen het belangrijkste erfgoed is binnen de gemeente Vught. Hierop is ook erfgoed aangestipt dat volgens aanwezigen meer aandacht verdient (figuur 2).

Figuur 2: Erfgoed op de kaart